

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ РУСЕ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

По данни от текущата демографска статистика населението на областта в края на 2021 г. е 209 084 души. В сравнение с предходната година населението намалява с 3 645 души, или с 1.7%.

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на база данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

През 2021 г. се проведе 18-то преброяване на населението и жилищния фонд в страната. По предварителна оценка от Преброяване 2021, очакваният брой на населението, пребиваващо постоянно на територията на област Русе към 7 септември 2021 г. е 181 460 души. Разликата между данните за броя и структурите на населението от текущата демографска статистика и преброяванията се дължи основно на нерегистрираната външна миграция през десетгодишния период между преброяванията.

Една от основните задачи на преброяванията на населението е да се установи реалния брой на лицата, пребиваващи на територията на страната. Ето защо в годините след преброяванията се правят преизчисления на населението въз основа на получените резултати от проведеното преброяване и данните за естествения и механичния прираст, получени от текущата демографска статистика за съответните години.

След окончателното въвеждане и обработка на данните от Преброяване 2021 броят на населението ще бъде преизчислен на базата на преброеното население. Преизчислението ще обхване десетгодишен период, като ще бъдат ревизирани и основни демографски индикатори.

В съответствие с Националната статистическа програма, първи окончателни данни от Преброяване 2021 ще бъдат представени и публикувани след 1 октомври 2022 година.

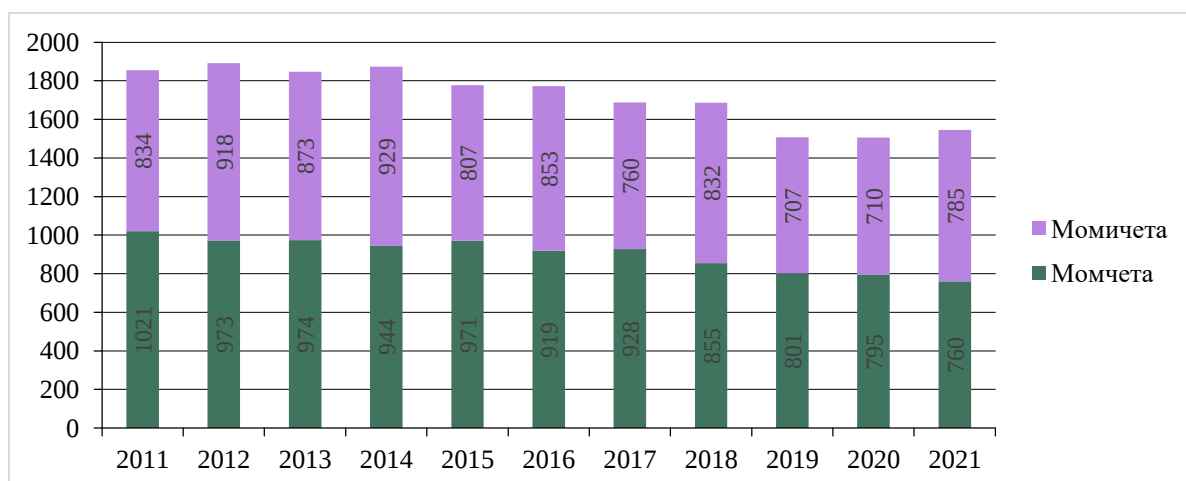
Промените в броя и структурите на населението през 2021 г. за област Русе се определят от основните тенденции в демографските процеси:

- Нараства броят на живородените деца, коефициентът на обща раждаемост се повишава;
- Нараства броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност;
- Нараства детската смъртност;
- Нараства броят на сключените граждански бракове и броят на бракоразводите;

Раждаемост

През 2021 г. **броят на живородените деца в област Русе е 1 545**. Относителният им дял от общия брой за страната е 2.6%. **Коефициентът на обща раждаемост** (броят живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината) **в Русенска област през 2021 г. е 7.3‰**, като през 2020 г. е бил 7.0‰. През 2021 г. осем области са с по-нисък коефициент – Видин, Габрово, Добрич, Кюстендил, Кърджали, Перник, Смолян и Шумен, а с най-висок традиционно е област Сливен - 11.9‰.

Фиг. 1. Живородени в област Русе по години и пол

Броят на живородените момчета в областта е 760, а живородените момичета са 785.

През 2021 г. **броят на живородените извънбрачни деца в област Русе е 883**, или 57.2% от живородените. В сравнение с предходната година относителният им дял се увеличава с 0.7 процентни пункта.

Към 31.12.2021 г. броят на жените във фертилна възраст (15-49 години) е 41 637 и спрямо предходната година намалява с 2.0%. **Тоталният коефициент на плодовитост** (средният брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно възрастовата плодовитост през отчетната година) **за 2021 г. в областта е 1.40 деца** при среден за страната - 1.58 деца. С по-ниска стойност на показателя в страната са София (столица) – 1.36, област Велико Търново – 1.35, Добрич – 1.37, Кърджали – 1.31 и Шумен - 1.39. За сравнение през 2020 г. тоталният коефициент на плодовитост за област Русе е бил 1.34 деца.

През 2021 г. **средната възраст на майката при раждане на дете за област Русе е 29.4 години**, а при раждане на първо дете - 27.6 години. Всяка трета жена в област Русе, станала майка

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕР
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - РУСЕ“

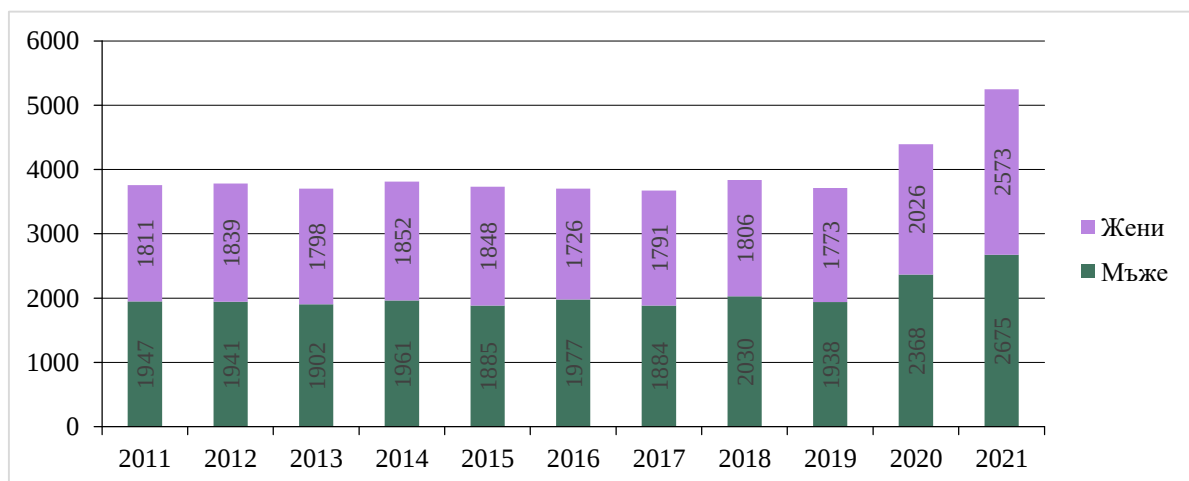
през 2021 г., попада във възрастовата група 25 - 29 навършени години и само 6.3% от родилите през годината нямат навършени 20 години, а 3.8% са родилите жени на възраст над 40 години.

През 2021 г. са регистрирани общо 8 мъртвородени деца при 3 за 2020 година.

Смъртност

През 2021 г. броят на умрелите лица в област Русе е 5 248 (фиг. 2). От тях 2 675, или 51.0%, са мъже, а 2 573 или 49.0%, са жени. Съотношението по пол на умрелите лица е 962 жени на 1 000 мъже. Умрелите лица в градовете на област Русе са 3 583 и формират 68.3% от всички умрели лица в областта през 2021 година.

Фиг. 2. Умрели в област Русе по години и пол

Коефициентът на обща смъртност през 2021 г. в област Русе е 24.9% и се увеличава спрямо 2020 година с 4.4 процентни пункта. Смъртността при мъжете (26.1%) продължава да бъде по-висока от тази при жените - 23.8%.

Умирения по пол и възраст в област Русе (Брой)

Възраст	Общо		
	всичко	мъже	жени
Област Русе	5248	2675	2573
0 - 14	12	7	5
15 - 64	947	621	326
65 +	4289	2047	2242

Коефициентът на преждевременна смъртност, представляващ относителния дял на умрелите лица на възраст под 65 години от общия брой на умираанията, за 2021 г. е 18.3%, съответно 23.5% при мъжете и 12.9% при жените.

През 2021 год. починалите деца на възраст до една навършена година са 9 (4 момчета и 5 момичета).

Коефициентът на детска смъртност в област Русе е 5.8%, а за сравнение през 2020 год. е бил 2.0%. При момчетата смъртността е 5.3‰, а при момичетата - 6.4‰.

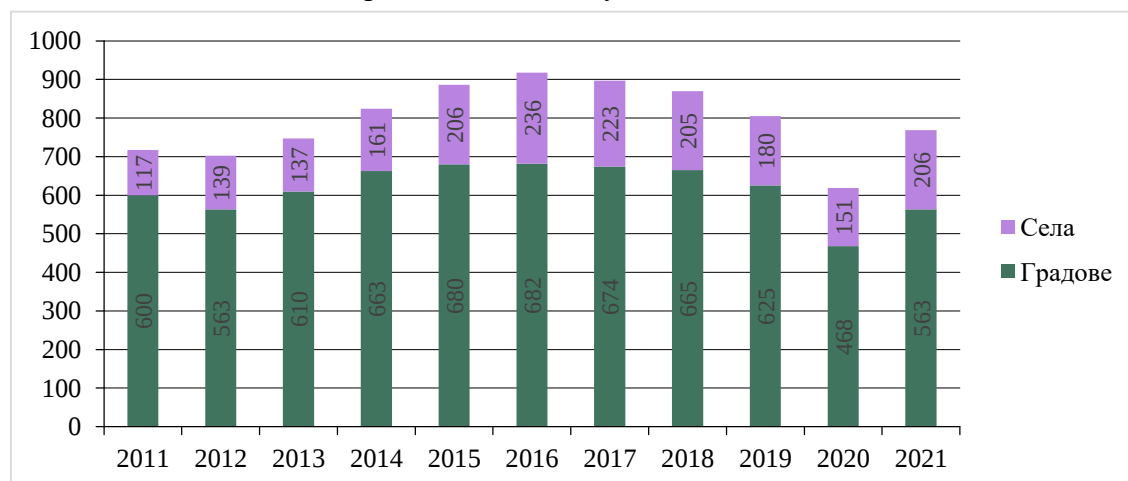
3. Коефициенти на обща, детска и преждевременна смъртност в област Русе

Години	Обща смъртност - на 1 000 души от населението	Детска смъртност - на 1 000 живородени	Преждевременна смъртност - %
2011	16.0	9.7	20.8
2012	16.2	7.9	20.5
2013	16.0	7.0	21.8
2014	16.7	8.5	21.5
2015	16.5	6.7	19.7
2016	16.5	6.8	20.3
2017	16.5	9.5	20.3
2018	17.4	5.9	19.8
2019	17.1	6.0	19.6
2020	20.5	2.0	18.6
2021	24.9	5.8	18.3

Брачност

През 2021 г. **броят на сключените бракове в област Русе е 769,** или със 150 повече от предходната година. В градовете на областта са регистрирани 563 юридически брака, или около 3/4 от всички бракове през годината (фиг. 3).

Фиг. 3. Сключени бракове в област Русе по години и местоживееене

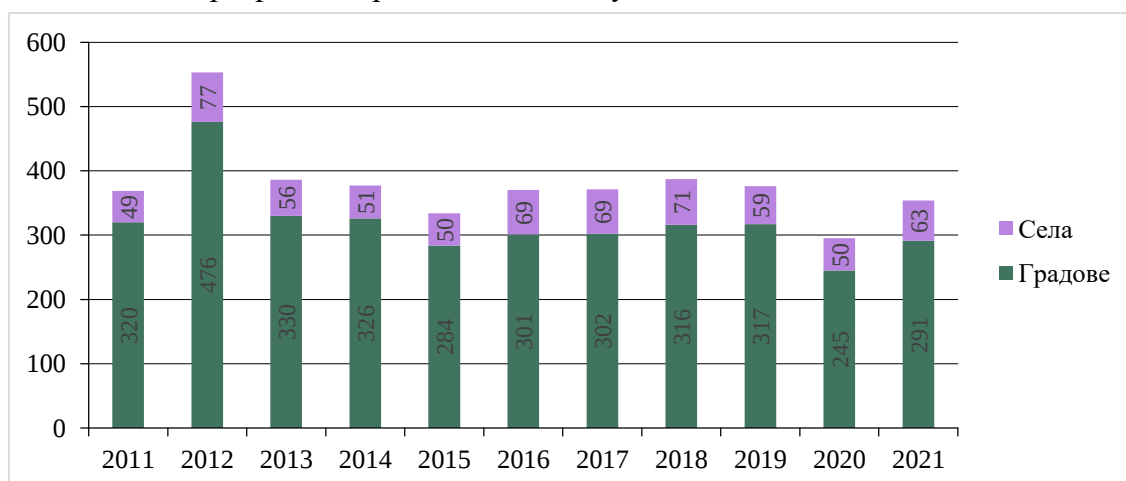

Коефициентът на брачност за област Русе през 2021 г. е 3.6‰ и се увеличава спрямо 2020 година с 0.7 процентни пункта. Брачността в градовете е 3.5‰, а в селата - 4.2‰. За страната общият коефициент на брачност е 3.9‰, като в градовете е 3.8‰, а в селата – 4.0 ‰.

Бракоразводност

През цялата 2021 г. в област Русе са прекратени общо 354 юридически брака при 295 за предходната година. В градовете разводите са 291, а в селата – 63 (фиг. 4).

Фиг. 4. Прекратени бракове в област Русе по години и местоживеене

За 2021 г. коефициентът на бракоразводност за област Русе е 1.7‰ при 1.4‰ за предходната година. Бракоразводността в градовете е 1.8‰, а тази в селата е 1.3‰.

Естествен прираст на населението

Разликата между живородените и умрелите представлява естествения прираст на населението. В ретроспективен план за доста дълъг период от време демографското развитие на област Русе се характеризира с отрицателен естествен прираст. В резултат на него през 2021 г. населението на областта намалява с 3 703 лица.

Намалението на населението, изразено чрез коефициента на естествен прираст, (разликата между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението) за 2021 г. е - 17.6‰ при - 13.5‰ за предходната година, съответно -14.7‰ в градовете и -26.9‰ в селата. През 2021 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.

Механично движение на населението, механичен прираст

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва механичният прираст (нетното салдо от вътрешната и външна миграция), който се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

През 2021 г. в резултат на вътрешната и външната миграция **населението на област Русе бележи слаб ръст от 58 лица**. Заселените в област Русе лица са 4 556, от които 952 – завърнали се от чужбина. От преселващите се в страната областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Русе са София (столица) - 6.6%, Велико Търново - 6.3% и Разград - 6.2%. Изселилите се от областта за 2021 г. са 4 498 души.

Коефициентът на механичен прираст за областта е 1.6‰, като област Русе е една от 11-те области с положителен механичен прираст за 2021 г.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.

